

מקורת לפרשת זכור תשפ"א – מה גבולות ההשתדלות להשגת הצלחה?

1. דברים כה: זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים, אשר קרך בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריו ואתה עיף ויגע ולא ירא אלוקים. והיה בהניח ה' לך מכל אויבך מסביב בארץ אשר ה' אלוקיך נותן לך נחלה לרשתה, תמחה את זכר עמלק מתחת השמים, לא תשכח - **ספר המצוות להרמב"ם מ"ע קפט:** צונו לזכור מה שעשה לנו עמלק בהקדימו להרע לנו **ולשנוא אותו בכל עת ועת** ... ונזרז העם לשנוא אותו עד שלא תשכח המצווה ולא תיחלש שנאתו.

מגילה ל,א: פורים שחל להיות בערב שבת, רב אמר מקדימים לקרוא פרשת זכור [בשבת שלפניה] ... כדי שלא תקדם עשייה [מחייית המן במגילה] לזכירה [בספר תורה בשבת שלפניה]. **בית יוסף סימן תרצ:** כשמזכיר את המן ובניו מנקשים התינוקות באבנים או בלוחות עץ שבידם ... ולמנהג הזה יש שורש באגדה, דאמרינן כי מחה אמחה את זכר עמלק. **המהר"ם שיק מצוה תרה:** מצוה זו אנו מחוייבין לקרותה בציבור פעם אחת בשנה, והטעם דאבידה משתכחת ביי"ב חודש, וכן על המת נגזר שבתוך יי"ב חודש ישתכח. וכאן צוותה התורה שלא תשכח וצריכים לזכור פעם אחת בכל שנה. ופעם אחת שאל הרב ... שבשנת העיבור יהיה יותר מי"ב חודש? והשיב מרן ז"ל [החתם סופר] שהוא מתכוון לצאת בפרשת תצא על תנאי.

2. מכילתא בשלח א: 'ויבא עמלק' - שבא בעצה, מלמד שכינס כל אומות העולם ואמר סייעוני על ישראל. אמרו לא נוכל לעמוד כנגדן, פרעה לא עמד כנגדן שטיבעו הקב"ה בים סוף, אנו נוכל לעמוד כנגדן! אמר להם בואו ואתן לכם עצה מה תעשו, אם הם ינצחונו ברחו לכם ואם לאו בואו וסייעוני.

בני יששכר חדש אדר דרוש ד: ראוי לתת לב מהו הרעה שעשה הצר הצורר הזה יותר מכל האומות, אשר ה' גזר עליו שממון ואבדון עד עולם וכביכול 'אין השם שלם עד שיימח שמו של עמלק' עד שהיה הצר הזה לשממון ואבדון ונימוח זכרו מלהזכרו? הלא **כל המלכויות הרעו לנו יותר ויותר** ואילו כל הימים דיו וכל האגמים קולמוסים אי אפשר לכתוב כל הצרות והתלאות אשר עברו על ראשינו בהמון המלכויות ואעפ"כ לא נגזר עליהם שממון עולם כמו שנגזר על הצר הזה?

ליקוטי שיחות כא/191: תכלית זכירת עמלק היא **מחייית** עמלק, וכיון שבזמן הזה לא שייך לקיים הצייון, שכן המצווה היא רק כשיהודים נמצאים על אדמתם במצב של מנוחה מאויביהם, ככתוב: 'והיה בהניח ה' אלוקיך לך מכל אויבך מסביב', וגם איננו יודעים מיהו זרע עמלק כיון ש'עלה סנחריב ובלבל את האומות' ... אם כן, מדוע תיקנו קריאה מיוחדת ושבת מיוחדת לזכור את שנאת עמלק?

3. אברבנאל: מלחמת עמלק לא היה לה שום סבה מהסבות שבעבורה ילחמו עם בעם וממלכה בממלכה. כל עורכי מלחמות יהיה לכמה סבות וכולן לא היו פה: א) שילחם על ארץ לכבשהו להרחיב גבולו, אבל זה היה 'בדרך' כי לא היו אז בארץ נושבת. ב) אם יקרב אל גבול ארצו שהוא ירא פן יירש את ארצו במלחמת סיחון ועוג, אבל זה היה 'בצאתכם ממצרים' (ולא עברו קרוב לגבול עמלק). ג) אם עשו עמו מלחמה והתגרו בו. אבל הוא 'קרך בדרך', דרך מקרה ולא היה ריב ביניכם. ד) בעבור הדת שחושב שימצא חן בעיני אלהיו אם יכחיד עם הבלתי מאמינים בו. אבל הוא 'ולא ירא אלהים'.

4. אסתר ד: ויצא התך אל מרדכי אל רחוב העיר אשר לפני שער המלך: ויגד לו מרדכי את כל אשר **קרהו – אסתר רבה ח:** לך אמור לה בן בנו של **קרהו** בא עליכם, הדא הוא דכתיב 'אשר קרך בדרך'.

תורת מנחם תשלא ב/276: עמלק בגימטרייה רם (240), כין שטענתו היא 'רם על כל גויים ה'. היינו שהקב"ה נמצא למעלה ואילו ה'מטה' הוא נמוך מדי בשביל להתעסק עמו. ואף שישראל ראו ניסים, אבל זהו רק בשעת הנס, בעת יציאת מצרים וקריעת ים סוף, אבל לאחר זה כשנמצאים 'בדרך' ומתחילה ההנהגה בדרכי הטבע, אז ישנו העניין ד'אשר קרך', ועד שהיצר הרע פועל שיהודים ישאלו 'היש ה' בקרבנו אם אין', האם יש ה' בדרכי הטבע עצמם.

ליקוטי שיחות א/216: העובדה שיהודים אינם נתונים תחת הגבלות הטבע, אינה רק בנוגע לכלל ישראל, אלא גם בנוגע ליחיד. יהודי צריך לזכור שכל העניינים שהוא זקוק להם מגיעים מהקב"ה לבדו, שאינו תלוי ח"ו בחוקי הטבע. נכון שצריך להיות 'בכל אשר תעשה', שבזה מביאים לפועל את ה'וברכך ה' אלוקיך', אבל זה לא יותר מלבוש, והעיקר הוא ברכת ה' שמגיעה דרך לימוד התורה וקיום המצוות. וכאשר יש את העיקר – ההצלחה מגיעה דרך כל לבוש שלא יהיה.